

KÄSITÖID kodude

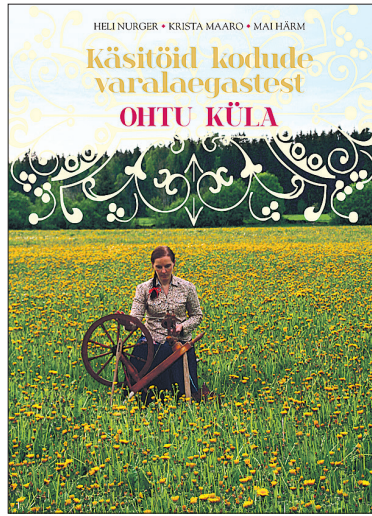
Tegusad Ohtu küla naised ei ole talv läbi, käed rüpes, toasoojas istunud, vaid usinasti hoopis kirjatööd teinud ning valmis saanud uue raamatu "Käsitöid kodude varalaegastest. Ohtu küla".

Raamat koondab endasse Ohtu küla taludes leiduva vanema käsitöö. Esemete kogumisel oli valmistamise ajaliseks piiriks seatud 1950ndad. Ühelt poolt põhjusel, et sealpeale on mustrid Nõukogude Naise mustrilehtede kaudu tänapäevani hästi kättesaadavad ja nende avaldamine ei tundunud otstarbekas.

Teisalt jõudsid 1950. aastate lõpul ja 1960ndatel Siberist tagasi mitmed Ohtu inimesed, kelle käsitöid oleks olnud kahju raamatust välja jätta. Siit ei puudu ka meeste käsitöö: kapid, kummutid, lauad, korvid – neid kõiki on püütud naiste käsitöö taustal pildile jätta.

Räbalast raamatuks

"Ühel kaunil suvehommikul leidsin oma talu hoovist rohkete tikan-ditega räbalad. Teinud sellest kodakondsetega juttu, selgus, et üks selline räbal olevat meie pööningul veel. Tundsinkin, et kui niisugune asi saab juhtuda minuga, kes ma vanavara hinnata oskan, võib see juhtuda kellegi tahes. Niisuguse eseme puudutamise paneb kaduvikulist maailma tunnetama ehk rohkemgi kui hästisäilitatud muuseumiesemete nägemine," räägib Heli Nurger, kes on raamatu üks autoreid.

"Käsitöid kodude varalaegastest" koondab Harjumaalt Keila vallast Ohtu külast kogutud vanemat käsitööd. Põhjalik ajalooline ülevaade toob lähemale ühe Eesti küla käsitöötraditsiooni. Raamatu kujundaja on Rein Seppius.

Ta taipas, et see kõik, mis meie esivanemate varast ka hästi säilinuna meie kappides ja kirstudes on, võib ühel hetkel tänu ajale ja sellele, et elame koos nende asjadega, olla kaotanud oma esialgse väärtuse.

"Kui palju varandust on juba saanud suures "maailmaparandustuhinas" tuleroaks, kui kõik uued materjalid tuli poest koju tuua ja nende keskel moodsamat elu elama hakata," lisab ta veel.

Juhtus ka nii, et ühes talus olid aastate eest uue katuse panekuga katuseplaadi naelad kirstukaa-nest niimoodi läbi löödud, et aastakümneid seda kaant ei avatud. Nüüd, selle raamatu jaoks, saeti naelad läbi ning seetõttu näeb siin

toredat rivi ehtsaid linaseid naistesärke ja titesärki moodunud sajandi algusest.

Seni kuni säilinud esemetes on tunda esivanemate käte soojust, koirohu lõhna ja näha imepeeneid pisteid, on need esemed osaks meie elust ja neid raatsitakse ehk tuulutada lähedaste ringkonnas. Vastupandamatu kirk näha naabri "varalaegaste" sisu ärgitaski raamatu autoreid mustrite mahajoonistamise ja pildistamise eesmärgil koduseid käsitöid koguma.

Mustreid mõisast ja naabreilt

"Muidugi ei ole kõik raamatus avaldatud mustrid autorite omalooming, pigem vastupidi. Ehk olid käsitöömaitse ja mustrite leviku mõjutajaks meie lähedal asunud mõis ja sealsed käsitöötegitjad. Küllap levisid Saksamaalt pärit mustrilehed Eesti külades juba XX sajandi alguses.

Suurt mõju Eesti Vabariigi aegsele käsitööloomingule avaldasid eestikeelsed käsitöö- ja naisteajakirjad Maret, Kõigile ning Taluperenaine. Kindlasti jagasid kauneid mustreid ka käsitööhuvilised omavahel, näiteks ühistel käsitöökursustel käies.

Seda näitavad meiegi kogutud tööd – sarnaseid mustreid leidub eri perede linikutel, põlledel ja laudlinadel.

"Käsitöid kogudes tulid siin-seal jutuks ka meistrid – Ohtu mehed ja naised. Neist viie käsitöid nimetati sagedamini, nende tööd olid tuntud üle küla. Seepärast pidasime kohaseks neist raamatus lähemalt kõnelda," täpsustab Heli.

PILLE HERMANN

REPRO

Tikandid, heegeldused ja kudumid, mis valminud enne 1960. aastaid. Meeleolukast raamatust leiate esemete ülespildistused ja mustrid järeletegemiseks.